

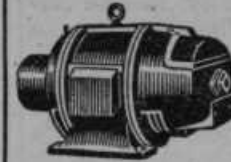
lija vmes in pomore Nemcem izvojevati končno odločitev.

V zopet preosnovani Reynaudovi francoski vladi so sami preizkušeni voditelji političnih strank ter močnejših skupin. Predsednik francoskega ministrskega sveta Pavel Reynaud je 5. junija zopet preosnoval svojo vlado. Na novo v vlado vstopivši ministri in državni podtajniki so preizkušene in voditeljske osebnosti iz vseh političnih strank ter močnejših struj, izvzemši komuniste in Bluma, ki je voditelj socialistov in nekdanje ljudske fronte. Dosedanji zunanji minister in bivši ministrski predsednik Daladier je izpadel iz vlade in je prevzel zunanje ministrstvo predsednik vlade in obrambeni minister Reynaud. Dejstvo, da je zapustil Daladier zunanje ministrstvo, dokazuje, da je Reynaud odločen za močno francosko politiko tudi za primer, da bi posegla v vojno Italija. Preosnovanje francoske vlade ob pričetku velike nemške ofenzive priča o najodločnejši francoski volji za odpor. Izpadle so iz nove vlade tudi vse one osebnosti, ki so bile količkaj prijazne misli, da bi Francija sklenila od Anglije ločen mir z Nemčijo. Nemci trdijo o novi francoski vladi, da se bo Francija pod novo vlado v najbližjem času približala Rusiji ali pa Italiji.

Amerika ne ve, kaj bi z zlatom. Priliv zlata iz drugih delov sveta, zlasti iz Evrope v Ze-

dinjene države Severne Amerike je tolik, da začena delati Amerikancem preglavice. Medtem ko so novčanične zlate rezerve ob koncu leta 1933. znašale 7,4 milijarde dolarjev, so koncem maja 1940. znašale že preko 19 milijard dolarjev. Že leta 1933. je imela Amerika dobro tretjino vsega novčaničnega zlata na svetu, danes pa leži v shrambah ameriškega zakladnega urada že preko 70% vsega novčaničnega zlata. V sedanji vojni se zlato v še mnogo večji meri steka v Zedinjene države, ker morajo vojskujoče se države svoje nakupe vojnega materiala v Ameriki plačati z zlatom. To bo šlo tako naprej, dokler bodo Zedinjene države hotele prodajati svoje blago drugim državam in dokler bodo druge države še imele kaj zlata. Če bo šel priliv zlata v Ameriko v tem tempu naprej, se bo kmalu zgodilo, da bodo imele Zedinjene države v svojih shrambah 90% zlatih rezerv vsega sveta. Amerika pa nima z zlatom nobene prave uporabe ter ga mora tako rekoč zakopati. Zato gospodarski in finančni strokovnjaki v Ameriki zahtevajo, naj bi Zedinjene države spremenile svojo izvozno in uvozno politiko. Izvoz namreč pospešujejo z vsemi sredstvi, tudi s premijami, onemogočujejo ali omejujejo pa uvoz ter prepovedujejo dajanje kreditov in posojil inozemstvu. Posledica tega je, da morajo namesto koristnega blaga uva-

DOBAVLJA- POPRAVLJA

molore
in vse vrste električnih strojev
Domača tovarna
RUDOLF PASPA
Zagreb, Koturška 69

žati zlato iz zlatih rudnikov sega sveta in iz predalov novčaničnih bank drugih držav. Zato so v Ameriki začeli mnogo razmišljati o tem, kako bi se po končani vojni znebili prevelikih zlatih rezerv. Najpreprostejše sredstvo bi bilo, če bi Zedinjene države omogočile drugim državam, da plačajo svoje nakupe v Ameriki ne z zlatom, marveč z izvozom lastnih izdelkov. Po svetovni vojni bo potrebna presnova ves svet obsegajoče valutne, gospodarske in trgovinske politike, ki naj postavi svetovno gospodarstvo na novo podlago. Brez pomoči Zedinjenih držav bo to nemogoče.

Sovjeti in cerkve. Angleški katoliški listi poročajo o postopanju sovjetskih oblasti s cerkvami na Poljskem. Po zasedbi Poljske so sovjeti več cerkva zaprli, na vztrajno zahtevanje prebivalstva pa so jih morali zopet od-

Nemški vojaki rišejo in pleskajo po zasedbi Belgije kašipote za nemško vojaštvo

Nemški zunanji minister Ribbentrop in italijanski berlinski poslanik Dino Alfieri

Holandsko mesto Hoorn ob Zuidoosterskem morju z leta 1532. zgrajenim pristaniškim stolpom

Prilaganje čebel v Ameriki, ki bodo poslane po železnici na dolocene kraje

»Sirocco« uporabil pet granat, ki so veljale skupaj 54.000 frankov. Ena sama minuta vojne ognja s križarke »Foch« velja 72.000 frankov. Bojna ladja »Dunquerque« je veljala več nego milijardo frankov, bojna ladja »Richelieu« 2 milijardi frankov.

Topla rešilna obleka v mrzli vodi. Na švedskem zbuja novo rešilno oblečko, ki ga je izdelal izumitelj grof Mörner, veliko pozornost. Pred kratkim je Stockholmcane zelo presenetil, ko je priplaval v tem oblečilu sredi ledenih plošč po Norrströmu in je pri tem mirno kadil cigareto. Ko so ga potegnili na kopno, je zlezal suh in topel iz zaščitne obleke. Oblečko se zapira s posebnim zapiranjem na

»Jurij, taka ne more biti tvoja volja!« je kriknila. »Moja beseda je kakor skala. Jaz nisem baba.« Zgrudila se je predenj na kolena in ga s povzdignjenimi rokami prosila:

»Jurij, te sramote mi ne stori in ne pahni me v nesrečo!«

»Sama si se pahnila. Zdaj je prepozno prositi.«

»Usmili se vsaj najinih otrok!«

»Tema ne bo nič manjkalo. Katra ju nima nič manj rada ko ti. Saj sta zdaj tudi že zmeraj pri Katri.«

Tilka se je spet zvrnila na stol in se je vsa tresla od joka. Mož je cokolal po sobi gor in dol. Čez nekaj časa se je Tilka unesla. Vprašala je zamolklo:

»Torej ti je resnica, da naj grem?«

»Resnica,« ji je odsekal besedo.

»Dobro, tedaj pojdem. Pa to vedi, da po svoji volji ne grem! Jaz nisem kriva ne pred Bogom ne pred ljudmi. Grem, ker moram.«

Nekaj je zabrundal, odprl omaro in vzel iz nje hranilno knjižico, ki jo je pomolil ženi:

»Tu je denar, ki si ga prinesla k hiši. Na, vzemi, kar je tvoje!«

»Obdrži si denar in ga hrani za otroka! Naj bo njun!« je odgovorila.

»Kam pa hočeš brez denarja?«

»Ne vem... Od gospodinjstva imam še nekaj čez sto goldinarjev. Te mi boš menda pustil — toliko sem

si vendar zaslužila ta leta... Za silo bo... Vse drugo, kar po meni ostane, je otrok.«

Zopet je zagodrnjal in šel iz sobe.

Ko je zaprl duri za sabo, je Tilka zopet na ves glas zajokala. Pa ni dolgo. Saj ni mogla kar tako sedeti, saj je morala nekaj ukreniti. Toda kaj, za božjo voljo? Bilo ji je obupati... Strašno so se ji podile misli po glavi... Ali je to zdaj kazen za to, ker ni ubogala očeta in je vzela Končnika? Ne, Jurij ji je bil usojen. Še danes ji ni žal, da ga je vzela. Saj je doživela v svojem zakonitih letih dni. Pet let in čez je bilo vse dobro. Paš sta se včasih sporekla, toda vedno sta se spet hitro pobotala. Šele odkar mož ni več v cerkev hodil, je postal tako samosvoj in trd. Ves se je izpremenil. In vendar jo ima rad. Saj se je še oni dan o tem prepričala. Morda si le še premisli, morda ji le še reče, naj ostane. Ali ne! Njegov ponos mu tega ne bo dal. Njegov ponos je močnejši od njegove ljubezni... Ali ga ne bi še enkrat prosila za usmiljenje? Ne, saj bi ne pomagalo. Pozna ga. In... svoje časti tudi ne bo kar tako zametovala. Take žalitve, kakor je mož njo užalil, nobena druga žena ne bi prenesla. Tudi ona ima svojo čast in svoj ponos. Ne bo se več poniževala, ne bo se več jokala, brez solze bo šla iz hiše in se naredila, kakor da ji slovo ne sega do srca... Ali kam naj se obrne? K očetu nazaj? Ne, ne, oče so bolelni in sitni. In tudi oče imajo svoj ponos. Sram bi jih bilo, ko bi jo morali vzeti pod streho: ženo,

preti. Naložili pa so na vršenje bogoslužja neverjetno visoke takse. Tako mora predstojništvo cerkve sv. Marije Magdalene v Lvovu plačati na mesec 12.000 rubljev, manjše cerkve pa morajo plačati po 1000 rubljev. Za električno luč morajo cerkve plačevati enajstkrat toliko, kot zasebne stranke. Za svoje stanovanje, ki je cerkvena last, mora duhovnik plačati 11 rubljev na mesec. Redovnice smejo vršiti dobroteljsko, ne smejo pa nositi redovniške obleke. Kdor noče otroka poslati v državno brezversko šolo, marveč ga poučuje

doma ali pa v zasebni šoli, mora plačati na mesec 100 rubljev šolske takse. Otroci se v šolah navajajo k temu, da ovajajo lastne starše, ali so za ali proti boljševiškimu režimu. Kakor se vidi, se cerkev ne stavlja naravnost izven zakona in se neposredno ne preganja, toda vse njeno delovanje se ovira z različnimi predpisi, davki in taksami. Vera se zapostavlja, veren človek se smatra za manjvrednega državljanca, brezboštvo uživa vse prednosti. Kljub temu pa so cerkve bolj polne kot pod prejšnjimi režimi.

Kratek pregled raznih obrambnih črt

Število utrjenih črt raste

Število utrjenih obmejnih črt v Evropi, utrdbe v tej ali oni obliki, vendar vsekdar za zavarovanje obrambe na ogroženih mejah, raste dnevno.

Prva moderno utrjena črta je bila francoska Maginotova, ki je postala vzorec za posnemanje in od nje izvira tudi navada, obmejne utrdbe nazivati z imenom graditelja. Za Maginotovo črto je bila zgrajena vzhodna belgijska v dolini reke Mass in v Ardenih, katero so krstili za Devezo črto. Tej je sledila holandska z uporabo vodnih prekopov, jezov ter zapornic. Za to pride nemška Siegfriedova črta, katera je bila zgrajena od Frica Todta. Znana je finska Mannerheimova črta, romunska Karolova, madžarska Horthyjeva, turške utrdbe ob obalah Bospora in Dardanel ter utrdbe ob grško-bolgarski meji. Vsakdo ve, da ima Italija v Alpah močne utrdbe. Francozi posedajo utrjene črte v afriškem Tunisu, Angleži in Italijani pa tudi po svojih obsežnih kolonijah.

Belgijski utrjevalni način

Popolnoma zgrešeno bi bilo, ako bi si predstavljali, da so vse omenjene obrambne črte enako trdne. Pri vseh utrdbah so utrjevalni načini različni. Obrambne črte so odvisne od krajevnih leg, časa gradnje in izdatkov zanje. Najbolje zgrajena je sigurno Maginotova črta. Ta utrjevalni način je bil radi ogromnih stroškov in dolgotrajnosti gradnje od drugih primeroma malo posnet. Bolj pogosto naletimo na načine, katerih se je posluževal graditelj belgijske črte, vojni minister Deveze. Pri belgijski liniji gre predvsem za izrabo krajevnih razmer. Izpopolnjen je ta utrdbeni način s podminiranimi mostovi, s pastmi za tanke, z žičnimi ovirami in z uporabo naravnih ovir, kakor so: reke in železniška nabrežja.

Omenjeni belgijski način je najbolj pogosten pri skoro vseh obmejnih utrdbah. Ima pa to hibo, da je te vrste črto težko zgraditi

v ravnini in je tudi manj odporna kot v hribovitem svetu. Finska Mannerheimova linija je bila zgrajena po belgijskem vzorcu. Nemška zapadna črta se drži belgijskega načina v Schwarzwald, Odenwald in ob reki Eifel. Po ravnini pa je Siegfriedova linija sestavljena po načinu šahovske deske in obstoji iz več črt, ki se vrstijo druga za drugo.

Številne romunske utrdbe

Nekako zmes raznih načinov, ki posrečeno in spretno izpopolnjujejo drug drugega, tvori romunska Karolova črta. Napram Rusiji, v Besarabiji, sledijo romunske obmejne utrdbe toku reke Dnjester, ki loči Romunijo od Rusije. Dnjester je utrjen od ruske in romunske strani. Romunija posedata na zapadni meji v pokrajini Besarabija še eno rezervno obrambno črto napram Rusom. Črta gre ob reki Prut in vodi od Cernauti preko Jasyja do mesta Galac. Ta linija nekako odgovarja mejam Romunije pred svetovno vojno. Na romunskem severu, tam, kjer je šla do lanske jeseni meja napram Poljski, tvorijo največjo prehodno oviro Karpati. Karpatske prelaze in doline so Romuni utrdili pred kratkim in jih zavarovali s protiletalskimi topovi.

V južnem delu Romunije zadostuje nekaj utrjenih točk za varstvo petrolejskih napeljav, Dobrudže in znamenitih železnih vrat ob Donavi.

Na zapadu proti Madžarski je zaščitena Romunija po ravnini na prav enostaven način. Ta črta je zgrajena iz granitnih skal, od katerih je vsaka do 3 m visoka in najmanj 1 m debela. Granitno in več sto ton težko skalovje je globoko vkopano v zemljo in tvori neprodorno oviro za tanke, motorizirane kolone, za težko topništvo in za vsak dovoz vojnih potrebščin in prehrane.

Od vseh balkanskih držav ima Romunija največ utrjenih obrambnih črt, kar je tudi potreba njene zemljepisne lege.

Skromen obseg madžarskih utrdb

Madžarska je zgradila šele pred pol letom na severu v obrambo Rusije preprosto Horthyjevo obrambno črto. To je podaljšala še ob slovaški meji proti zapadu. Madžarske obmejne utrdbe so bolj redko nasejane in v skromnem obsegu.

Grške, bolgarske in turške utrdbe

Grčija zaupa svoji Metaxasovi liniji in Bolgarija ima Borisovo črto. Ti dve črti sta zgrajeni druga proti drugi. Grčija je razen tega še utrdila reko Marico proti severozapadu in je na Peloponeškem otočju namestila večje število obalnega topništva, ki tvori za njeno pomorsko stran obrambno črto.

Bolgarija, katero ščitijo hribovite meje, je utrdila še Donavo in Strumico.

Omeniti še moramo skrbno zgrajene turške utrdbe, ki so razmeščene največ po azijskem delu Turčije. Turki so se dobro zavarovali z utrdbami proti Rusiji na Kavkazu in proti italijanskim utrdbam na Dodekaneškem otočju. Neprodorne pa so turške trdnjave, katere branijo prehod skozi Dardanele in Bospor.

Skupna dolžina utrjenih obrambnih črt na Balkanu brez azijske Turčije znaša 2000 km, kar odgovarja zračni črti London-Sicilija ali Paris-Carigrad.

Najnovjša Weygandova črta

Najnovjša Weygandova črta ni bila potegnjena po načrtih francoskega generalnega štaba. Nastala je čisto slučajno, ker se je na njej posrečilo prestreči majski nemški sunek proti jugu. Ta črta se vleče od obmorskega mesta Abbeville mimo Amiens, Peronne in Rethela do Longvyja.

Italijani mislijo, da ta obrambna črta nima pomembne vojaške vrednosti. Vzhodno od Peronne je ozemlje popolnoma odprto, tako da Nemci lahko prodirajo po široki dolini reke Oise naravnost proti Parizu. Bolj vzhodno so višine pri Laonu, ki pa jih imajo zasedene Nemci. Tudi višine pri Rethelu so v rokah Nemcev. Prav tako se najbolj vzhodni del te črte ne naslanja na kake naravne zapreke, ampak ga pretaka reka Meuse, ki bolj olajšuje napad kakor pa obrambo.

Zaradi tega mislijo Italijani, da Weygand omenjene črte sploh ne bo držal, ampak se bo ob srditem nemškem sunku umaknil bolj proti jugu na ugodnejše postojanke. Italijani mislijo, da bi se učinkovito dala držati šele črta ob Marni in na Seini.

Steber države so močna oblast roditeljev in pridne roke državljanov.

Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenici in Jugoslavia«, ki se dobi v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptujju za 2 din.

ki jo je mož nagnal... Trezike in njene matere tudi ne more nadlegovati; saj za dalj časa bi itak ne mogla pri njih ostati. Ne, iz šentanela mora sploh proč, daleč kam; tu bi jo sramota čisto strla. Ne bi mogla prenašati ne škodoželjnih in ne pomilovalnih in radovednih pogledov znancev in znank... Ali kam naj se obrne? V mesto bo šla, tam si bo poiskala službo, morda jo dobi kot kuharica ali sobarica v kaki poštenih gostilni. Na svoje noge se bo postavila in pokazala, da z lastnimi močmi kaj premora.

Z vrta so se začuli otroški glasovi. Stopila je k oknu in videla spodaj na trati svoja otroka, kako sta se igrala. Tedaj jo je strašno zabolelo pri srcu, da so se ji zopet ulle solze. — Otroka, ljuba, nedolžna otroka! — Čez nekaj časa je poklicala Katro k sebi v sobo. Katra, sestra Končnikove matere, je bila ženkica s šestimi križi. Svojemu nečaku Juriju ni bila prav nič podobna ne na zunaj ne na znotraj. Že z obraza si ji bral krotkost in dobroteljskost, ki je bila taka, da so jo kar obliše solze, če je čula, da je koga kaj hudega zadelo. Na sebe ni čisto nič mislila, mislila je vedno le, kako bi drugim pomagala. Več ko trideset let je bila že pri hiši in je posvetila vse življenje in vso svojo skrb Končniku in Končnici in posebno njunima otrokoma. Eno edič napako je imela: bila je plaha ko kura. Če jo je kdo krivo pogledal, je že zlezla vase, nikoli se ni branila, najsi ji je kdo tud krivico storil, nikoli ni tožila, naj-

manj še pa bi si bila upala Juriju, svojemu nečaku, kaj oporekati ali ga kdaj kaj posvariti.

Ko je stopila Katra v sobo in je zagledala Tilko vso objokano, je dejala sočutno:

»Nikar se ne joči, Tilka, ne ženi si k srcu! Saj se bo hitro spet zjasnilo.«

»Pri meni nikoli več,« je žalostno odgovorila Tilka; »od hiše moram, Jurij me je nagnal.«

»Križ božji!« je kriknila ženica in obliše so jo solze, kakor da je Končnik njo napodil.

Šele čez dolgo je mogla spet govoriti.

»Tilka,« je dejala jokavo, »od hiše ne smeš. Meni bi bilo strašno hudo po tebi. Prosi Jurija, naj te pusti!«

»Ne, prosila ga ne bom več, sem se itak več ko preveč ponižala. Pri njem ne pomaga ne prošnja ne solze. Toda vas, Katra, prosim nekaj. — Glejte mi na otroka! Ko mene ne bo več pri hiši, bodite jima vi mati!«

»Da, da, da, vse bom storila, kar le morem, nič si ne delaj skrbi!... Rada ju imam, onadva mene tudi.«

»Vem to. Na nekaj pa, Katra, ne smete pozabiti. Ne pustite ju, da bi po svoje divjala, učite ju ubogati in moliti!... Tudi zame molite, kajne?«

»Tilka, ti ljuba Tilka!« je vzdihnila ženica.

Več ni mogla reči. Znova so jo obliše solze in jela je bridko jokati, tako da se ni bilo z njo več kaj pomeniti. Zaradi tega ji je Tilka velela:

(Dalje sledi)

poteg, je iz gume in obdaja vse telo. Natakneš si ga v najkrajšem času. Njegova podloga je iz posebnega tvoriva, ki drži človeka na površju vode in ga izolira pred mrzlo vodo. Novo rešilno obleko izdelujejo zdaj že na debelo in posebno mnogo naročil so izdale švedske mornariške oblasti ter brodarške družbe.

7000 uniform ameriškega zbiratelja. Mr. Garner iz Newyorka zbira že več let različne uniforme. Doslej je spravil skupaj 7000 različnih uniform, katere je prodal nekemu ameriškem milijonarju za tri in pol milijona naše veljave.

1000 stopinj Celzija znaša temperatura gorčičnih oblakov nad ognjeniškim žreli.

*